

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Historia Provinciæ Paraquariæ Societatis Jesv

Techo, Nicolas

Leodii, MDCLXXIII.

Cap. 21. Christophorus Mendocça ab Ibiaënsibus mactatur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38528

ingressus, plerisque in speciem benevolos habuit: nam spondebant, dum ex Caaguas rediret, frequentissimos ex sua gente mortales ei adfuturos, & verba aeternae vitae audituros. Cum hac spe Christophorus Mendoga ad Caaguas iter molitus, feliciter omnia peregit; nam Caaguas de Mamalucorum moribus, & de legibus Christianis, differentem pronis auribus audire.

SED interim dum Caaguarum pagos concionabundus Christophorus Mendoga percurrit, Ibiaenses corrupti de eo maclando consilia capiebant. Auctor perpetrandi sceleris Taiubatus fuit, vir subdolanus, & Christianae Religionis infensus. Is Societatem ab Tapensis Provinciae aditu arcere conatus olim fuerat, & quia pro Deo se venditans Catechumenos corrumpere pergebat, domi nostra in Sancti Michaelis oppido, adnitente Christophoro Mendoga, unius diei carcere multatus fuerat. Interjecto vero tempore ad Ethnicos transfugiens, omnem conatum adhibebat, ne Religio Christiana propagaretur. Audito itaque, interiores populos ab Christophoro Mendoga ad fidem Christianam sollicitari, Ibiaensium primores adit, multiplice verbositate persuadens, ne vellent avitorum morum perniciem intra viscera recipere, *Maclemus, inquit, populorum illum corruptorem, uxorum pluralitatem vetantem, & nos miserrimis conditionibus alligantem: eo per vim sublato, reliqui Sacerdotes metu mortis alio dilabentur, & populares nostri pristinis moribus restituentur, nosq; ab novarum religionum malo liberabimur.* Non difficile fuit apud ariolos constare conjurationem, qui ad Jaguacaporuorum nuncios mittentes, rogavere, ut partibus accederet. Condito die factionum primores, tracta secum armatorum multitudine, insidias opportuno in loco collocant, quas ut detexere Christophori comites, plerique ad latibula dilapsi sunt; pauci, ab multitudine oppressi, dimicabant. Pater vero ascenso equo (nam paulo ante ad prandendum exscenderat) hostes hinc inde cursitando territare contendebat. Sed prima ejus cura erat, ne quis catechumenus in praelio sine Baptismo moreretur, quod dum agitat, & aquam ad unum e suis comitibus graviter vulneratum baptizandum, omni nisu prohibentibus hostibus, procurare contendit, cursu paludoso in loco cum equo inhæsit, ubi ab parricidis circumventus multa vulnera accepit; donec ex equo delapsus pæne obrueretur. Cadentis cura fuit, comites magnâ voce monere, ut se in tutum reciperent. Parricidarum unus auriculam ejus abscissam in furoris monumentum reportavit, alii nudato eo, Crucifixi iconem collo appensam in minutas partes non sine probrosis verbis fregere. Cæteri Mendogam mortuum arbitrati, ob pluviolosam tempestatem ad proxima nemora se recipientes, in sequentem diem cremationem corporis, & ventris solemnem sectionem distulere. Dilapsis parricidis, Pater, quamvis lèthaliter confossus, adhuc anhelans, aliò rependo se contulit, magnâ admiratione parricidarum, sequenti mane ad locum cædis venientium: qui ubi vestigia sequuti cum adhuc spirantem reperere, se ad iterandam crudelitatem accinxere, exprobrantes Christianorum Deum nullius potentiae esse, à quo non redimi posset. Sed Pater blasphemos redarguens, multis verbis ostendebat, idè ab summo Numine se non defendi, ut præmium toleratæ crudelitatis in Caelis gloriosus reciperet. His multa de sui adventus causis addere, & Christum prædicare pergenti, Barbari dentes excutiunt, os macharâ feriunt, multaque verbera ingerunt. Cum verò nec sic moreretur, rati superstitiosè in plano loco non posse efflare animam, è campo ligno, tanquam paalanga, impositum, ad proximam sylvam deferunt, & quia Christum annunciare non cessabat, & assereret se lubenter mori, & animam suam per dilacerati corporis rimas ad præmium aeternum evoluturam, labium cum naribus præscindunt, ventrem aperiunt, viscera rimantur, linguam per mentum extrahunt, eductum cor sagittis transfodiunt, inter quæ supplicia placidis oculis Caelum respiciens, vigesima sextâ Aprilis animam exhalavit. Patratâ nece, sicarii ad parricidale convivium dilapsi, duos adolescentes, nostri Christophori in sacris & domesticis rebus administratos, crudeliter trucidatos, solempni Antropophagorum ritu devoravere. Refert Antonius Ruifus Christophorum Mendogam familiariter secum aliquando conversantem sibi dixisse, optare se breve Martyrium, ne diuturno mortis

CAPUT
XXI.

Christophorus Mendoga ab Ibiaensibus maclatur.

Taiubatus auctor natus.

Insidias.

Parricidarum furor.

Christophori Mendoga mors.

crudelis intuitu nimium percelleretur. Verum quando robur animi, quo Martyres tormenta subeunt, non humanæ facultatis, sed divinæ gratiæ opus est, longam & variam Christophoro mortem voluit Deus obtingere, quo Dei adjuvantis virtus magis elucesceret.

CAPUT
XXII.
Supplicium
de occisori-
bus sumi-
tur.

Neophytorum
dolor.

Hostis visus.

Error Ja-
cobi Damia-
ni.

Taiubaius
truncatus.

Christophori
cadaver se-
pultum.

Iteratum
prælium.

CAPUT
XXIII.
Series vite
Christopho-
ri Mendocæ.

Christopho-
rus Mendocæ
dæmoni ti-
mendus.

UBI Mendocæ mors per Tapensia Neophytorum oppida nunciata est, Neophyti omnes catechumenique in vindictam exarsere. JESU-Mariani, non expectato ex aliis oppidis auxilio, arceps armis statim in campum prodissent, nisi eos Petrus Mola, protestatus se vindictam nolle, detinisset: sed non diu post ex JESU-Mariano & aliis oppidis mille & quadringenti milites simul concurrentes arceri non potuerunt, quin facta agmine ad corpus recuperandum pergerent. Eminebat inter omnes ardor Sancti Michaelis oppidanorum, quos noster Christophorus ad fidem primus reduxerat. Ibiaensium fines ingressis occurrere hostes, infestis armis ultra progredi verantes, & occisi Mendocæ vestis partem per ludibrium ostentantes: adeoque insolenter se gessere, ut ad pugnam nostros Neophytos adegerint. In primo congressu Neophyti, ab hostibus quasi coronam circumdati, multa vulnera accipere, donec dexteritate situm mutantes, hostes pænè victores ipsi cingerent, quorum multos trucidantes gloriosam victoriam reportaverunt. Nullus est nostris in conspectu desideratus est: vulnerati postmodum convaluerunt. Perperam verò Jacobus Damianus, in sua synopsis, id ad prodigium refert, his utens verbis. (*Ut sagittas membris infixas lasus quisque educebat manu, simul hæc sequebantur sine sensu doloris, sine plaga vestigio*) nihil enim ejusmodi portenti contigit: ut mihi inter JESU-Marianos Neophytos, dum hæc scribo, versanti & sedulo indaganti in comperto est. Suspicio autem Damianum inde fuisse deceptum, quod hujus Historiæ partem ex Gallica relatione facta, ab eo, qui authographum Hispanicum contortè traduxerat, excerpserit. Ex hostibus pænè cuncti, qui violentas manus Christophoro intulerant, miserabiliter periere. Incentor conjurationis Taiubaius, in ipso loco, in quo noster Athleta expirarat, ab Guaimica, Michaelitarum Duce, clavâ percussus, documentum fuit, quam non potens sui sit ira, amore atque desiderio paternæ caritatis inflammata. Cadavere ad JESU-Marianam coloniam translato, Socii ex vicinis oppidis confluentes, majori luctu, quam pompâ, optimo viro parentaverunt. Interim Sancti Josephi coloni eadem irâ ob amissum patrem perciti, per devia loca in terras parricidarum investiti, præter spem frequentissimis etiam hostibus occurrere, cum quibus prælio facto, magnum captivorum numerum abegere: quorum trecenti ad oppidum reducti, Neophytorum numerum postmodum auxere. Nec Sancti Thomæ incolæ, quamvis maximè remoti, quievère, omnibus Neophytis in tanti sceleris auctores irâ inflammatis. Postquam tumultus utcumque subsedit, Socii æquè ac Indi in laudes Christophori Mendocæ ad mitigandum dolorem effusi, magnam meritorum segetem reperere: quam ego more meo in fasciculum colligam.

CHRISTOPHORUS Mendocæ in Sanctæ Crucis, urbe Provinciæ cognominis capite, inter montes Peruvix, quæ Paraquariam respiciunt, generosâ stirpe natus, avum & patrem hujus regionis prætores habuit. Sed paternam nobilitatem virtutum exercitio commendabiliorem facere volens, contemptâ avitæ præfecturæ adipiscendæ spe, sub vexillo summi Imperatoris in Societate JESU, admodum juvenis, stipendia meruit. Posito tyrocinio, & studiorum curriculo compendiarîâ viâ emenso, in arenam productus, tanta, quanta superioribus annis narravimus, in Guairaniâ & Tapensi Provinciâ præstitit. Antequam tantis periculis objiceretur, in Assumptionis urbe studiis vacans, ostendit quam timendus futurus esset dæmoni: nam cum Religiosi viri ex alio Ordine ab dæmone possessi ei cura demandata fuisset, observatum ab plerisque, ad unius Christophori nutum dæmoniæ facile circummagi, & quiescere; cæterorum verò imperia viresque tumultuosè eludere: diceres præsensisse palmaris viri potestatem. In Guairania, quatuor oppidorum, auspice Antonio Ruifio, fundamenta jecit. Pro defensione Indorum sagittâ ibidem bis

transfixus,